

Fristad 10 dec 2010

Nobeldagen en mycket vacker o kall vinterdag. Snön hänger som en "festong" på balkongräcket hemma på Klintås.

Festong (franska *feston*, italienska *festone* är ett bågformigt slingrande band av sammanflätade naturliga blommor, lövverk, frukter och liknande. Under antiken smyckade man vid högtider tempel, altare och triumfbågar med blomsterband, och den bildande konsten upptog detta motiv. Sedermera har alltifrån [renässansen](#) festonger varit ett omhuldat dekorationsmedel.

Festong är också en konstnärlig efterbildning av sådana band genom målning eller skulptering i sten, gips, trä, metall eller liknande som ornament i [arkitekturen](#). De är till exempel vanliga i [empirestil](#).

På Gästgiveriet har det varit full fart hela veckan. Väven är färdigspikad och uppfållad så den inte blir blöt vid skurning av trägolvet. Väven har nu hängt ut sig o torkat. Den har **limmats** med pärllim. Pärllim är ett lim som görs av horn o klövar som kokas o renas. Renas det fullständigt blir det gelantin. För att inte klibba ihop är det som bärnstensliknande pärlor(granulat). (Vackert) Det värms upp till 68,7 grader. Limmet blir helt förstört vid 92,3grader. 60 gram/liter H₂O. Det har gått åt ca 12 liter vätska till Fristad väggar. Stryks på väggarna. Man kan se som kristaller på väggarna när det torkat. Väven blir nu spänd som ett trumskinn..

Granulatet(limmet) i hinken på golvet och plattan där det kokas ihop med vatten.

Nästa steg är **Kritering**.

vänster limmat höger kriterat.

Anders har blandat o kokat grunden hemma. Den består av kokt harpäl som köps i Belgien. Blandningen köps som kakor som har kokats ihop med hjälp av indunstning. Ljusa eller mörkbruna beroende av harsort(makabert). Limmet kostar ca 300/ kaka. Till Fristad går det nog åt 4-5kakor. 110 gram harlim /liter kritblandning. Kritan kallas Malmökrita beroende på kornstorleken. Mellansiktat. Finns även stenkrita som är grövre. När man blandat bildas det ett gelantin(färskostliknande) som läggs i sprit för att det ska hålla sig. Innan påstrykning värms den upp till 68 grader. Minst två strykningar. Kanske en påbättringsstrykning över skarvar ,sömmar o spikar.

Nästa steg är att hitta rätt nyans på grundfärgen.

Som består av **linolja**

Kokt linolja är numera en rad olika produkter. Gemensamt är att oljan har polymeriserats (molekylerna har kopplats ihop till ca ca: 0,0001 mm storlek), antingen genom upphettning till 150 — 250 grader, eventuellt i kombination med syretillförsel (luftinblåsning) eller genom tillsats av [sickativ](#) (t ex järnoxid, mangandioxid), ibland även mögelhämmande tillsatser. Den är tyngre, tjockare och mörkare än rå linolja och bildar, till skillnad från rå linolja, skikt under torkning och får därför en bättre skyddande yta. Den utvidgar sig ca 15 % när den torkar och täpper därför till bra inne i trä. Linoljan oxiderar snabbt under värmeutveckling (torktiden är ett eller ett par dygn) och självantänder därför lätt i trasor o d.

Äldre typer av kokt linolja är troligen bättre ur träskyddssynpunkt, då de är mer hetrogent gjorda, d v s de innehåller många olika fraktioner som skyddar på lite olika sätt. Modern linolja är mycket homogen och ren, och kanske därför inte lika skyddande.

Grunden består av linolja och två gula pigment.

Guldockra

Ockra	
	
Ockrahaltig jord i en bäck i Polen .	
— Färgkoordinater —	
HTML-färgnamn	Ochre
RGB hexadecimalt	#CC7722
RGB^B (r, g, b)	(204, 119, 34)
CMYK^H (c, m, y, k)	(0, 42, 83, 20)

[NMI](#) ([n](#), [m](#), [i](#))

(30°, 83%, 80%)

Ockra ([gr.](#) och [lat.](#) ochra) är en järnförening ([järnoxidhydrat](#)) som är ett förstadium till [malm](#) och finns i form av gulockra ([limonit](#)), men även som rödockra ([hematit](#), $\alpha\text{-Fe}_2\text{O}_3$). Ockra förekommer ofta som [jordfärgämne](#) i pigmentform i [gula](#), [röda](#) och [bruna](#) nyanser. Ockra har använts sedan [fortiden](#) för kroppsmäckning, för ifyllnad av [ristningar](#) på [hällar](#), [runstenar](#) och [gravsättningar](#). Ockra har även använts i medicinska och kosmetiskt syfte över hela världen. En vanlig tolkning av ockrans betydelse och funktion är att den röda färgen symboliserar liv och död. Än i dag används [pigmentet](#), främst i [konstnärsfärger](#).

Det andra pigmentet är **Tierra Di Sienna**

Sienna

[Kaffe](#) i siennaton.

— Färgkoordinater —

[HTML-färgnamn](#) Sienna

[RGB hexadecimalt](#) #A0522D

[RGB^B](#) ([r](#), [g](#), [b](#)) (233, 116, 81)

[CMYK^H](#) ([c](#), [m](#), [y](#), [k](#)) (0, 50, 65, 9)

[NMI](#) ([n](#), [m](#), [i](#)) (14°, 65%, 91%)

Bränd sienna

[Klinker](#) i bränd siennaton.

— Färgkoordinater —

HTML-färgnamn	Brown
RGB hexadecimalt	#A52A2A
RGB^B (r, g, b)	(165, 42, 42)
CMYK^H (c, m, y, k)	(-, -, -, -)

Sienna är ett orange-brunt [färgpigment](#) som ursprungligen tillverkades genom slammning av [limonitlera](#). Numera tillverkas det oftast direkt av [järnoxid](#). Namnet kommer av (det alternativa engelska) namnet på staden [Siena](#) i Italien. Ibland kallas pigmentet *Terra di Siena*, vilket betyder "Jord från Siena". Pigmentet brukar säljas i två varianter, bränd och obränd sienna. Bränd sienna har en rödare ton.

även används

Brun Umbra för att få fram rätt nyans.

mörkbrunt färgpigment, en [jordfärg](#), som är vanlig som konstnärsfärg. Pigmentet tillverkas traditionellt av en naturligt förekommande lertyp som innehåller [järnoxid](#) och [manganoxid](#). [Pigmentet](#) säljs oftast i två varianter, obränd och bränd. Den brända varianten har [rödare](#) ton.

Grund, Tierra Di Sienna och brun Umbra. Prov görs med att prova med en lite fläck mot grundfärgen som finns på väggen. Man får tillsätta lite, blanda prova, blanda igen prova osv.

Man använder även pimpsten(pulver) för att få matta färger. Ofta förr i fernissa.

nu är målarmästaren lite trött av allt blandande.

Peo har rengjort spisluckan

Gunnar berättade att Nils Åke Kinnander Har hittat tre fönsterbågar med munblåst glas, som han skänker till Fristad. Då kommer glaset att räcka till de sista fönstren. De behöver dock skäras.

Vi pratade om Linköpings domkyrka och alla fönster som tagits ur och sparats. Vinfred Bayer har varit glaskonservator där. En annan utmärkt glasmästare är Göran Karlsson Skärblacka. Vi diskuterade även blyinfattning kontra träinfattning av fönsterglas.

Tyvärr var jag tvungen att rusa till jobbet klockan 13.00 precis när CarlFredrik kom med kaffet.

Även Fiskeby är vackert på vintern med all vattenånga mot en blå himmel. Fortsatte diskutera färg med Elsie Mantefors. Hon är ansvarig för bestrykningen på Fiskeby och har blandat många nyanser. Förr körde vi Marabougult som är snarlik den nyans som vi kom fram till i Fristad.

Hennes man är också intresserad Torgny Mantefors och han var dagens gäst i Fristad.

Roligt med intresserade gäster på Gästgiveriet.

Vi har även fått 10 000 kr av Konungafonden till att bevara väggen som ska vara obehandlad. Passar bra idag på Nobeldagen. Alltså fick vi ett litet Nobelpris också. **Tack Kungen.**

Nu fortsätter arbetet nästa vecka med Kritering och rengörning av spisen och det sista av iordningställandet av de pappspända väggarna i förstugan.